

ПРЕКОРАЧЕЊЕ НУЖНЕ ОДБРАНЕ

Нужна одбрана је она одбрана чији је основни смисао да неутралише напад и подразумева делатности нападнутог лица усмерене на одбијање напада и заштиту угроженог добра, она треба да је истовремена са нападом, а право на одбрану настаје од момента започињања напада, па све док он траје, али је могућа и у ситуацији предстојећег напада, када из понашања лица које би могло предузети напад несумњиво произилази намера за напад, односно кад оно предузима одређене делатности које по објективној процени указују да напад само што није започео па у поступку треба поуздано утврдити да ли је таква одбрана истовремена са нападом, да ли је била непходно потребна, дакле нужна да се одбије истовремени противправни напад, односно да ли је то одбрана без које се не би могло заштити угрожено добро, а да се при томе не повреди добро нападача, као и да ли је интензитет одбране прилагођен физичким способностима, односно средствима која је нападач употребио у нападу.

Из образложења:

Ожалбеном пресудом окривљени је оглашен кривим за извршење кривичног дела убиство у покушају из члана 113. КЗ у вези члана 30. КЗ прекорачењем граница нужне одбране у вези члана 19. став 3. КЗ, у стицају са кривичним делом недозвољена производња, држање, ношење и промет оружја и експлозивних материја из члана 348. став 4. у вези са ставом 1. КЗ, за које му је првостепени суд утврдио појединачне казне затвора и потом га осудио на јединствену казну затвора у трајању од 4 године, у коју се применом одредбе члана 63. КЗ урачунава време које је провео у притвору.

На ову пресуду благовремено су изјавили жалбе јавни тужилац, којом пресуду побија и због погрешно утврђеног чињеничног стања, налазећи да оптужени није деловао у прекорачењу нужне одбране, већ је по ставу из жалбе тужиоца пиштољем нишанио директно у оштећеног док је овај прилазио његовим колима.

Жалбу је изјавио и бранилац оптуженог, који у својој жалби пак наводи да се из самог диспозитива и образложења ожалбене пресуде јасно може закључити да је у конкретном случају реч о школском примеру нужне одбране, с обзиром на разлоге које првостепени суд даје у погледу средства односно оруђа које је оштећени имао код себе критичном приликом, наводећи да се управо због оруђа – секире, која је својим димензијама таквог карактера да је истом могао бити озбиљно повређен окривљени јер је реч о секири металног сечива дужине 13 сантиметара, као и због чињенице да је оштећени њоме гађао у правцу возила окривљеног, а потом се и затрчао ка возилу у којем се налазио оптужени са предметном секиром у руци.

Апелациони суд је размотрио уложене жалбе и пресуду са целокупним списима предмета испитао у смислу њихових навода и налази да се ради о врло кратком временском интервалу од момента када је напад отпочео (при чему се мисли на први напад када је секира бачена на возило којим је управљао оптужени), а нема доказа да је окривљени тај напад скривио, да је окретање возила и потезање пиштоља окривљени предузео у циљу да тај противправни нескривљени напад отклони од себе и истовремено док тај напад траје у континуитету потезе пиштољ до чијег опалења није могло доћи при чему је првостепени суд правилно закључио и о томе дао јасне и прихватљиве разлоге на страници 26 образложења пресуде, да је окривљени при датим околностима предузео радње у циљу отклањања напада које нису биле адекватне по свом интензитету, да

тај противправни напад од оштећеног и избегне, позивајући се на одредбу члана 19. став 3. КЗ.

По ставу Апелационог суда у конкретном догађају, окривљени је по започетом нападу, дакле у тренутку када је оштећени бацио на његов аутомобил секиру која је остала на асфалту, окренуо своје возило и вратио се ближе месту где је секира била на асфалту и није изашао из возила и покушао да се, рецимо, физички обрачуна са оштећеним док још није изашао из дворишта и прескакањем ограде стигао до секире, те исту подигао и поново њоме напао окривљеног, односно није покушао да из возила изиђе и покуша стићи до секире која је на асфалту, већ је из свог возила узео пиштољ који је претходно већ имао у касети испод седишта, репетирао га у два наврата, чиме по оцени Апелационог суда, интензитет његове одбране није био прилагођен средству које је оштећени имао, а како то правилно закључује првостепени суд у образложењу своје пресуде, те по ставу другостепеног суда, радња коју је предузео није била нужна, односно неопходно потребна да се њоме заштити његово угрожено добро, односно одбије истовремени противправни напад, па је кривично дело извршио у прекорачењу нужне одбране.

(Пресуда Апелационог суда у Београду Кж1 бр. 121/12 од 10. маја 2012 године - пресуда Вишег суда у Београду К. бр. 56 / 11 од 21. јула 2011 године)

*Аутор сентенце: Нада Хаџи-Перић,
судија Апелационог суда у Београду*